

D. Nekrutilaulud.

1. NEKRUTI ITKEMINE.

Meremäe.

The musical score is composed of five staves of music, each with a different time signature and key signature. The lyrics are written in Estonian and are aligned with the notes of the music. The lyrics are:

mi'
Ve - le - ke - ne, mu ar - ma - kō - nō,
mi - noks kul - la ve - le - ke - ne,
mu kal - li - kō - (nō), sul - lōks lää ma
ma - no mra - kō - nō, sul - lō lää,
ve - le - ke - nē, ma ma - no mra - kō - (nō).

Velekene, mu armakōnō,
velekene, mu kallikōnō!
Jummal tiid iks jumalakōnō,
Mari tiid iks madalakōnō,
5 ehk iks sa koolōd kuningihe,
kaod vallavanōmbihe,
ehk saa-ei' sa kodo kuulmahe,
matta saa-ei' majarahvale,
ega maidsa' sul jala' sedä maada,
10 kundsa' maidsa' sul kodomorokōist!

Kui olli' sa väega väikene,
mar'a olli' kui -madalakōnō,
imel olli küll ohtu hoitōh,
kandjal olli ta iks kahjo kasutōh,
15 imel murdu ta iks pu'u muru all,
särgi- kaksi' täl -siilo' kandsu all.
Ime sinno kōo pu'ust purōtōlli,
leeväraasol ravitsōlli.

Esi iks sa el'le' hirmu all,
30 sinno pandva' na' palagu' tähele
jälki sinno antas hirmu ala,
jälki viiäs vitsa ala.

Kui olli iks meil ohtu hoitōh,
kui olli kahjo kasutōh,
25 sōs näe-es nälädse' esändä',
panō-ōs palagu' tähele,
kui said sa virve vinnünüstā,
kallis üles kasunusta —
no näievä' sinno nälädse' esändä',
30 sinno pandva' na' palagu' tähele.

Sinno viiäs Vinnemaalō,
viiäs kallis kavvōndōhe.

Sullō no iks ütle ni kōnōlō,
sullō ma mar'alō manitsōllō:
35 kui johud sa kuulvat kuningihe,
matta' saad sa maasulasillō,
kotoh jää-äi' meil kääbäst kohe kävvä',
jää-äi' matust mano minnä'.

Jummal iks tiid jumalakōnō,
40 Mari tiid madalakōnō,
ehk aetad sa hauda alastō,
sinno pantas ehk maalō paljalt!
Olōs ma ette tiiäsi',
kabo ette kavatsōsi',
45 sullō annas iks kotost koolikaali,
sullō panōs mano maturäti.
Anda' tahtu-u' iks viil kotost koolikaali,
mano tahtu-u' mul panda' maturätti —

üteh anna ma suu suuräti,
 50 üteh kaabu kaalaräti,
 sinnä' panõd sa hellädse' hiusõ',
 vahalatva var'okõsõ'.
 Hiusõ' saada' sa ikke' imele',
 vaha- saada' sa -latva vanõmballõ.
 55 Kui johud sa sinnä' kuulvat,
 hellä johud sa hinge heitvät,
 sõs hiusõ' käki ma umma kääpähe,
 hiusõ' mata ma umma matusõhe,
 sõs saa mul kääbäs, kohe kävvä',
 60 saa matus mano minnä'.

Miä sai iks sino hoitmast,
 kua kaldu no iks kasvo kasvatamast?
 Ime oodi sust tukõ tulõvat,
 ime oodi sust api astvat,
 65 veidü tul'l sust iks tukõ imäle,
 veidü kaldu api kandjallõ —
 sinost tul'l tugi kuningallõ,
 abi astõ ilma esändälle.

Kunas mi' sinno no kodo ooda,
 70 kodo ooda, vasta vahi?
 Kui näeme mi' iks tsirgu lindavat,
 kuulõmõ kaarna kronksvat,
 sõs iks mi' sinno kodo ooda,
 kodo ooda, vasta vahi.

Laulnud Jako Olli, 16 a. vana ühes kooriga Mere mäe vallas,
 Tupleva külas 1913. a. Viisi üles kirjutanud A. O. Väisänen (EÜS X 905
 (116)). — Sõnad ette ütelnud Parasko, Mäe vallas, Laosina-Liiva külas
 1886. a. Kirja pannud J. Hurt (H II 4, 24 (7)).

2. NEKRUTI ITKEMINE.

Mäe.

MM $\text{♪} = 262$

do' Pu· ja · kõ · nõ, seo om·mõks sul ma · rá

ma·ja·kõ·nõ, seo om·mõkssulkul'la ko · da · kõ · nõ.

Pu - ja - kõ - nõ, ehk   jäät sa' sõt - ta sil - last,
 Poo - la - jää - deks vast - maa - lõ pur - dõst,
 sääl sin - no sõk - vaks vast   sõ - a - ho - bō - sõ',
 vai - no sin - noksva strat - sõ   va - o - ta - sõ,
 ta - pō - tas õks kui   e - lä - ja - poi - gō,
 ma - tō - tas õks teid kui   koi ra - luid,
 il - ma pan - das küll   tei - dä sääl kirs - lul - da',
 pan - das küll il - ma sääl   li - nal - da',
 teid pan das küll   val - gō lii - va sis - se, Ko - he

(Sa mäletät, kuis sis saadōti, ku lätsivä sōtta?)

Nuh, neekrutō saadōti sis ku ilmasōda ol'l niimuudu, et ol'l... meil sääl lät's kolmas poig ütel juba sōtta, kat's tükkü ol'l ju sääl liinh ja kolmas ka läts. Sis aetiva kōik sugulasō' kokko ja ... Ja tuu neekrut panti sis lavva taadō istma ja ... Ja toolō panti sis ristem ja ristesä kōrvalō ja sis tuu karp, mis ta üteh vōtt, tuu panti pingi päale. Sis imä kogo aig sääl pingi pääl karbi man kōgō ik'k sōnno, tuu puja karbi man, ja sis lät's tuu neekrut minemä. Sis kōik kummardime jalga neekruudalō, annime tälle raahha ja, kōik külätütrigu' ja kōik. Ja sis kui viidi Verskahe, sis sääl tul'l mud'ugi pal'lo naid neekrudō veiga kokko. Sis tuudiva ker'kust kōik pühäse vällä ja lipp. Ja sis elusalt provotädiva är' ka jo. Näid inäp pal'lo kodo es tulō'. Nä olliva kōik näost niipal'lo muutunu' ja musta'. Sis provotädiva jo är' ka sääl. Ilmasōa aigu.

(A kuis tuu imä ik'k sääl sōnnō?)

Imä ik'k niimuudu:

Seo ommō_ks sul mar'a majakōnō,
seo ommō_ks sul kul'la kodokōnō.
Oh mi' nu ta kul'la pujakōist!
Jäät iks sa sōtta sillast,
Poolamaalō purdist,
sääl sōkva sinno_ks vast sōahobōsō',
vainoratso' vaotasō.

(A kuis tuu nii helüga ol'l?)

Helüga? Niisama ku maki' iki [kooljaiku].

(Ah niisama, nii kui kuuljalō ikōtas?)

Nujah, niisama.

(Nu ikō veidükōnō!)

Pujakõnõ, seo ommõ_ks sul mar'a majakõnõ,
seo ommõ_ks sul kul'la kodokõnõ.

- Pujakõnõ, ehk jäät sa' sõtta sillast,
Poola- jääde_ks vast -maalõ purdõst,
5 sääl sinno sõkva_ks vast sõahobõsõ',
vaino- sinno vast -ratso' vaotasõ,
tapõtas õks kui eläjäpoigõ,
matõtas õks teid kui koiraluid,
ilma pandas küll teidä sääl kirstulda',
10 pandas küll ilma sääl linalda',
teid pandas küll valgõ liiva sisse.
Kohe jääse küll ti' kääpäkene,
linnu jääse küll ti' liivagokõnõ,
kiä nakas teil küll käuma kääpäle,
15 kiä nakas teil liikma liivakolõ?
Kahru nakas teil käuma kääpäle,
kahru nakas vast liikma liivakolõ,
küll susi lask suurõ joro,
kahr lask õks laja lõigahusõ.
20 Pujakõnõ, vast lääde_ks sa' sõtta sillast,
Poola lääde_ks vast -maalõ purdõst.
Suur ommõ_ks ta sõda sõidelemah,
vihas ommõ_ks ta vägi vihklemah.

Jutustanud ja laulnud Ida Pino, 64 a. vana, Räpina rajoonist, Mikitamäe külanõukogust, Usinitsa külast (= Mäe vallast) 1959. a. Küsitlenud ja helilindistanud V. Pino ja H. Tampere (RKM, Mgn. II 166 i).

3. NEKRUTI ÕPETAMINE.

Meremääe.

MM J = 76

The musical notation consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of $\frac{3}{4} + \frac{2}{4}$. It has a dynamic marking 'fa.'. The lyrics 'Nak-kat sõt-ta' are written below the notes. The second staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of $\frac{2}{4}$. It features a 2+3 measure grouping. The lyrics 'sõi-te-ma-he jo,' are written below the notes. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of $\frac{2}{4}$. It also features a 2+3 measure grouping. The lyrics 'nak-kat sõt-ta' are written below the notes.

Nakkat sa' nu sõtta, nakkat sa' nu sõtta,

nakkat sõtta sõitemahe jo, nakkat sõtta sõitemahe jo,
vinne sa' nu väkke, vinne sa' nu väkke,

vinne väkke veerümähe jo, vinne väkke veerumähe jo.

Sullō ma' nu oppa, sullō ma' nu oppa,

sullō oppa kotost minneh jo, sullō oppa kotost minneh jo,
velilt oppa vällä, velilt oppa vällä,

velilt vällä viirdünnä jo, velilt vällä viirdünnä jo:

„Ette sa' nu_ks mingu_i', ette sa' nu_ks mingu_i',

ette mingu_i', perrä jäägu_i' jo, ette mingu_i', perrä
jäägu_i' jo!

Keerä_ks sa' nu sõa, keerä_ks sa' nu sõa,

keerä' sõa keskennä jo, keerä' sõa keskennä jo,

vala' sa' nu vainu, vala' sa' nu vainu,

vala' vainu vaihõlla jo, vala' vainu vaihõlla jo —

ihi ōks olt sa' ussō, ihi ōks olt sa' ussō,

ihi ōks olt sa' ussō laskja jo, ihi ōks olt sa' ussō laskja jo,
peräh olt sa' pini, peräh olt sa' pini,

peräh olt sa' pini kaitsja jo, peräh olt sa' pini kaitsja jo!”

10 Illos viiäs vel'lo, illos viiäs vel'lo,

viiäs vel'lo Vinnemaalō jo, viiäs vel'lo Vinnemaalō jo,

priski viiäs poiss k'ul', priski viiäs poiss k'ul',

priski poiss k'ul' priiomahē jo, priski poiss k'ul' priiomahē
jo.

Käe- sul olgu'- varrō', käe- sul olgu' -varrō',

käevarrō' vahtõrōtsō' jo, käevarrō' vahtõrōtsō' jo,

sõrmō -olgu' -kundi', sõrmō -olgu' -kundi',

sõrmōkundi' kuzlapuidzō' jo, sõrmōkundi' kuzlapuidzō' jo,

minga_ks sääl sul sõkku', minga_ks sääl sul sõkku',

minga' sõkku' sõaleibä jo, minga' sõkku' sõaleibä jo,

15 minga' jallō kasta', minga' jallō kasta',

minga' kasta' vaañukahhu jo, minga' kasta vaañukahhu
jo!

Tulōt sa' sääl üles, tulōt sa' sääl üles,

tulōt üles hummogulla jo, tulōt üles hummogulla jo,
varra sa' nu tulōt, varra sa' nu tulōt,

varra inne valōgōta jo, varra inne valōgōta jo —

saina' sääl ōks mürgü-, saina' sääl ōks mürgü-,

saina' mürgüdze' mürizi' jo, saina' mürgüdze' mürizi' jo,

ussō' sääl k'ul' ravva-, ussō' sääl k'ul' ravva-,

ussō' ravvadzō' rabizi' jo, ussō' ravvadzō' rabizi' jo.

20 Nakkat sis sa' püssü, nakkat sis sa' püssü,

nakkat püssü pühkimähe jo, nakkat püssü pühkimähe jo,
vere- nakkat -mōōka, vere- nakkat -mōōka,

veremōōka mōskōmahe jo, veremōōka mōskōmahe jo.

Sinult ōks ma' künnü, sinult ōks ma' künnü,

sinult künnü közümähe jo, sinult künnü közümähe jo,
sinult ōks ma' nōzō, sinult ōks ma' nōzō,

Lauldi nekrutit väeteenistusse saates.

Laulnud Nasta Lust, 61 a. vana, ühes kooriga Västseliina rajoonis, Obinitsa külanõukogus (= Meremäe vallas, Obinitsa külas) 1953. a. — Laul õpitud lauliku sünnikohas Meremäe vallas, Küllätüvä külas. — Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 296/300 (2)).

Д. РЕКРУТСКИЕ ПРИЧИТАНИЯ.

1. Рекрутское причтание. Бог знает, братец, может быть, умрешь на королевской службе. Когда был маленьким, мать много труда видела, ходя за тобой. Этого не видели голодные господа. Когда же ты вырос, то

увидели. Тебя уведут далеко. Если придется умереть, не останется могилы, куда можно было бы приходить. Если бы знала наперед, дала бы тебе с собой платок; в него ты положишь свои волосы, пошлешь домой матери. В случае если умрешь, зорою твои волосы в могилу, к которой можно будет приходить. Мать ждала, что ты станешь для нее опорой, а ты стал опорой для короля.

2. Рекрутское причитание. Сынок, это твой дом. Может быть станешь мостом в войне, там тебя затопчут кони. Убьют вас как зверенышей, положат без гроба в песок. Где будут ваши могилы? Кто будет туда приходить? Может, медведь будет приходить и волк будет выть.
3. Наставления рекруту. Теперь ты собираешься на войну. Прежде чем уйдешь из дома, я тебя научу: Не забегай вперед и не отставай, будь посреди войны. Пусть будут у тебя руки из кленового дерева, чтобы месить солдатский хлеб. Когда утром встанешь, стальные стены загремят. Начнешь чистить ружье, мыть окровавленный меч, спросишь: «Есть ли у тебя сердце, чтобы поедать других и пить чужую кровь?» Путь войны лежит через море. Не пей морскую воду — в море больше человеческих голов, чем кочек в болоте.